

ЗЕМЕЛЬНОЕ, АГРАРНОЕ, ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ПРАВО

УДК 349.42

СТАНОВЛЕННЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СЕЛЕКЦІЇ В РИБНИЦТВІ

Христина ГРИГОР'ЄВА,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

АНОТАЦІЯ

У статті автор досліджує становлення та сучасний стан правового регулювання державної підтримки селекції у рибництві. На основі проведеного дослідження виділяються три етапи правового регулювання указаних відносин: 1) перехідний етап (поч. 90-х років XX ст. – 2001 рік); 2) етап активної державної підтримки (2002–2008); 3) етап спаду державної підтримки (2009–2018). Автор доходить висновку, що сучасний стан законодавчого забезпечення державної підтримки селекції у рибництві є мінімально достатнім, однак потребує подальшого осучаснення. Запропонована у чинному законодавстві модель державної підтримки селекції у рибництві має ознаки підтримки-замовлення, встановлює індивідуальний підхід до її одержувачів.

Ключові слова: сільське господарство, рибництво, рибне господарство, державна підтримка, селекція, аграрне право.

EVOLUTION AND CURRENT STATE LEGAL REGULATION OF STATE SUPPORT SELECTION IN FISHING

Khrystyna HRYHORIEVA,
Candidate of Law Sciences,
Associate Professor at the Department of Agricultural, Land and Environmental
Law National University "Odessa Law Academy"

SUMMARY

In the article, the author investigates the formation and the current state of legal regulation of state support for breeding in fish farming. Because of the study, the author distinguishes three stages of legal regulation of the above relations: 1) transitional stage (early 90's of the XX century – 2001); 2) stage of active state support (2002–2008); 3) the stage of the decline of state support (2009–2018). The author concludes that the current state of legislative support for state support for breeding in fish farming is minimal enough, but needs further modernization. The model of state support for breeding in fish farming, proposed in the current legislation, has features of support-order, establishes an individual approach to its recipients.

Key words: agriculture, fish farming, fish farming, state support, breeding, agrarian law.

Постановка проблеми. Рибництво (аквакультура) нині є повноправною складовою частиною сільського господарства України поряд із рослинництвом і тваринництвом. Проблеми розвитку галузі лежать, зокрема, у площині неналежного правового регулювання, насамперед, державної підтримки рибництва. При цьому варто розуміти, що хоча рибництво входить до системи сільського господарства, воно саме теж формує повноцінну систему відносин. Це досить яскраво проявляється у суб'єктному складі рибництва. Так, у своєму дисертаційному дослідженні Ю.В. Шовкун обґрунтувала поділ суб'єктів правовідносин рибництва на три групи за колом прав та обов'язків: а) суб'єкти, що здійснюють рибництво як сільськогосподарську діяльність; б) суб'єкти, що реалізують селекційно-племенну роботу у рибництві; в) суб'єкти, що мають право на здійснення контролю за дотриманням законодавства у сфері рибництва [1, с. 6]. Перша група суб'єктів є виробниками сільськогосподарської рибницької продукції, вони спрямовують свою діяльність на одержання прибутку

шляхом вирощування та реалізації продукції аквакультури. Друга група – це суб'єкти, що забезпечують функціонування товарних рибницьких господарств шляхом здійснення селекційно-племенної роботи. Відповідно до Порядку присвоєння відповідного статусу суб'єктам племенної справи у тваринництві, затвердженого наказом Мінагрополітики від 19.06.2015 р. № 234, залежно від напрямку діяльності, якості племенних (генетичних) ресурсів та рівня ведення селекційно-племенної роботи суб'єктам племенної справи у рибництві присвоюються такі статуси: племенний завод, племенний репродуктор, генофондне господарство, селекційний центр, підприємство (лабораторія) генетичного контролю [2]. У спеціальній літературі вказують на тенденцію зростання вимог до якості вирощуваних порід і культивованих видів риб і забезпечення ними рибницьких господарств [3, с. 200]. В умовах глобалізації аграрних ринків й активізації зовнішньоторговельних операцій досягти вказаного ефекту можна за умови забезпечення рибогосподарських підприємств необхідною кількістю

якісного риборозсадкового матеріалу об'єктів аквакультури саме рибовідтворювальними комплексами на основі селекційних досягнень [4, с. 184]. Отже, від стабільності та якості роботи селекційно-плеєнних рибницьких господарств залежить функціонування товарної ланки аквакультури, а значить, і продовольча безпека держави у цій сфері. Саме правове регулювання державної підтримки селекційно-плеєнної ланки рибництва цікавить нас у цій статті.

Стан досліджень. Хоча у вітчизняній правовій науці були проведені дослідження, що торкалися законодавчого забезпечення рибництва (М. Гребенюк [5], Т.В. Григор'єва [6], В.М. Єрмоленко [7], С.І. Марченко [8], А.М. Статівка [9], Ю.В. Шовкун [1], К.О. Худавердова [10] та інші), зберігається гостра потреба в поглибленому науковому дослідженні становлення та сучасного стану законодавства України щодо державної підтримки селекційно-плеєнного рибництва.

Метою та завданнями статті є виявлення характерних особливостей становлення законодавства щодо державної підтримки селекції у рибництві та встановлення ознак сучасного законодавства у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Правове регулювання державної підтримки суб'єктів селекції та плеєнної справи у трьох основних галузях сільського господарства – рослинництві, тваринництві та рибництві – пройшло подібний еволюційний шлях розвитку. Це пояснюється схожістю суспільних відносин, спільною метою, подібністю правового статусу задіяних суб'єктів, схожістю їхніх завдань та цілей діяльності. Крім того, законодавство, що регулювало відносини державної підтримки селекції і плеєнної справи у рослинництві, тваринництві і рибництві, формувалося під впливом одних і тих самих об'єктивних факторів (перехід до ринкових умов господарювання, приватизація, фінансові кризи, соціально-економічні злами тощо). У своїх попередніх дослідженнях ми дійшли висновку, що періодизація правового регулювання державної підтримки селекції, насінництва і розсадництва виглядає так: 1) перехідний етап (поч. 90-х – сер. 2002 р.); 2) етап активного удосконалення законодавства (2002–2008); 3) етап спаду державної підтримки (2009–2011); 4) етап пасивної державної підтримки (2012–2018). Правове регулювання державної підтримки плеєнної справи у тваринництві, на наш погляд, пройшло такі етапи становлення: 1) перехідний етап (1993–1999); 2) етап активної державної підтримки (2000–2011); 3) етап пасивної державної підтримки (2012–2018).

Законодавче забезпечення державної підтримки селекційно-плеєнної роботи у рибництві має схожу із попередніми періодизацію розвитку, проте вона все ж демонструє власні особливості. Так, еволюцію правового регулювання державної підтримки селекційно-плеєнної роботи у рибництві можна представити так: 1) перехідний етап (поч. 90-х років ХХ ст. – 2001 р.); 2) етап активної державної підтримки (2002–2008); 3) етап спаду підтримки (2009–2018). Розглянемо особливості, притаманні кожному з етапів, більш детально.

Перехідний етап був досить тривалим. Зміни до законодавства у сфері рибництва прийшли не одночасно з появою самостійної держави, а поступово. Першим із нормативно-правових актів незалежної української держави, що дав визначення поняття «рибництва», «водосховище», «озеро», «риборозсадський об'єкт», був Водний Кодекс України, прийнятий лише у 1995 р. [11, с. 84]. Державна підтримка з одержанням незалежності почала поступово відділятися від державного управління та державного фінансування. Цей процес з огляду на складність історичного періоду, недосконалість правової системи, брак концептуальних розробок був досить тривалим.

Важливим кроком стало прийняття нової редакції Закону України «Про плеєнну справу у тваринництві» [12]

(редакція від 25.01.2000 р.), в якій серед об'єктів плеєнної справи у тваринництві названо рибу, і хоча це викликає деякі термінологічні і теоретичні питання, ця норма поширює нормативно-правове регулювання державної підтримки плеєнної справи у тваринництві і на суб'єктів, задіяних у рибництві.

У цей період фінансувалася програма «Селекція у рибництві», для реалізації якої було прийнято Порядок використання коштів Державного бюджету України на виконання програми «Селекція в рибництві на 2001–2005 роки», затверджений наказом Міністерства аграрної політики України та Міністерства фінансів України від 21.05.2001 р. № 135/245. Відповідно до положень цього нормативно-правового акта державна підтримка надавалася двом групам суб'єктів: а) селекційним центрам, підприємствам, які мають селекційні дільниці з плеєнної справи в рибництві, іншим підприємствам і господарствам, де утримується плеєнне поголів'я локальних видів, що зникають, та маточне поголів'я чистопородних видів, репродуктивні поліпшених порід та видів закордонного походження; б) підприємствам, установам, організаціям, що надають відповідні сервісні послуги з плеєнної справи в рибництві та беруть участь у створенні і використанні плеєнних (генетичних) ресурсів [13].

Хочаказаний Порядок був розрахований на кількарічне застосування, уже наступного року було затверджено новий – Порядок використання коштів Державного бюджету України на проведення робіт із селекції в рибному господарстві у 2002 р., затверджений наказом Міністерства аграрної політики України та Міністерства фінансів України від 27.02.2002 р. № 64/143 (далі – Порядок 2002 р.) [14]. Саме ним було започатковано новий етап розвитку правового регулювання – *етап активної державної підтримки*.

Головним досягненням Порядку 2002 р. стало розширення кола суб'єктів одержання підтримки, якими стали: а) власники плеєнних (генетичних) ресурсів; б) селекційні центри, плеєнні заводи та репродуктори; в) підприємства, установи, організації, що надають відповідні сервісні послуги з плеєнної справи в рибному господарстві та беруть участь у створенні і використанні плеєнних (генетичних) ресурсів; г) власники неплеєнних продуктивних тварин – споживачів плеєнних (генетичних) ресурсів та замовників послуг із плеєнної справи в рибному господарстві [14]. Вказаним суб'єктам надавалася повна і часткова компенсація витрат на придбання, вирощування та реалізацію плеєнних ресурсів. Виконавці робіт визначалися Укрдержрибгоспом на конкурсній основі.

За період з 2003 по 2006 рр. було прийнято ще три порядки, спрямовані на реалізацію програми «Селекція у рибному господарстві» [15–17], проте вони не змінювали основних засад Порядку 2002 р. та були його калькованими продовженнями.

Поява Закону України «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них» від 06.02.2003 р. [18] не справила жодного суттєвого впливу на відносини державної підтримки селекції у рибництві, тому що цей законодавчий акт не регулював ані селекційно-плеєнну роботу у цій сфері, ані надання державної підтримки. Натомість важливою подією стало прийняття у 2004 р. двох законів програмного характеру: Закону України «Про загальнодержавну програму селекції у тваринництві на період до 2010 р.» від 19.02.2004 р. [19] та Закону України «Про загальнодержавну програму розвитку рибного господарства України на період до 2010 р.» від 19.02.2004 р. [20]. Остання передбачала, що для збільшення обсягів вирощування і вилову товарної риби та інших водних живих ресурсів здійснюватимуться такі заходи: а) створення та забезпечення функціонування єдиної системи селекції в рибництві на основі розвитку спеціалізованих плеєнних

дів і репродукторів високопродуктивних порід та видів риб під контролем селекційно-генетичного центру племінного рибництва; б) забезпечення рибницьких підприємств у різних фізико-географічних зонах країни високопродуктивними районованими плідниками культивованих видів риб; в) поступове оновлення генофонду наявних стад плідників рослинодних та інших перспективних цінних видів риб шляхом завезення їх чистокровних ліній з інших країн [20].

Протягом строку своєї дії ці програмні нормативно-правові акти забезпечували законодавче підґрунтя надання державної підтримки селекції у рибному господарстві. Їх прийняття вплинуло також на зміну підзаконної нормативно-правової бази.

У 2007 р. було прийнято Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для проведення селекції у рибному господарстві, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2007 р. № 352 [21], яким було запроваджено деякі новели.

По-перше, було побудовано систему позитивних та негативних умов. Позитивна умова досить лаконічна: одержувачами бюджетних коштів є юридичні особи (крім бюджетних установ), які є суб'єктами племінної справи у рибництві. Уперше з'явилися чітко окреслені негативні умови: одержувачами бюджетних коштів не можуть бути суб'єкти племінної справи, яких визнано банкрутами, проти яких порушено справу про банкрутство, які перебувають у стадії ліквідації або мають прострочену протягом більш як півроку заборгованість перед державним і місцевими бюджетами та Пенсійним фондом України [21]. Варто зазначити, що на підставі недотримання негативних умов щодо відсутності заборгованості було встановлено низку порушень, здійснено судові провадження та повернуто незаконно виділені кошти до Державного бюджету [22]. Основними критеріями визначення переможців були такі: а) забезпечення високорезультативної племінної роботи відповідно до бюджетної програми; б) належне дотримання вимог відповідності суб'єктів племінної справи наданому статусу; в) забезпечення збільшення поголів'я основного стада, кількісних та якісних показників продуктивності; г) ефективне освоєння бюджетних коштів у попередні періоди; д) задовільний стан фінансово-господарської діяльності та належний рівень матеріально-технічної бази суб'єктів племінної справи; е) досвід роботи на ринку племінних (генетичних) ресурсів [21].

По-друге, удосконалено порядок здійснення підтримки, а саме: конкурс проводився для реалізації програми у наступному році, тобто переможці обиралися заздалегідь, перед здійсненням ними витрат на селекційно-племінні роботи. З метою реалізації цього механізму Мінагрополітики затверджувало План заходів [23], Держкомрибгосп (потім – Державне агентство рибного господарства) проводило конкурс, після чого розробляло індивідуальні Плани заходів для кожного переможця.

Етап активної державної підтримки характеризувався також стабільно зростаючим фінансуванням програми селекції у рибному господарстві: від 1,337 млн грн. у 2002 р. до 13,42 млн грн. у 2008 р..

Спад державної підтримки, який фактично розпочався у 2009 р., мав здебільшого фінансовий прояв, а у праві відбувався не так явно. Цей дисонанс є лише додатковим свідченням того, що законодавство у сфері державної підтримки хронічно відстає від реальних суспільних відносин. Починаючи з 2009 р. фінансування програми селекції у рибному господарстві або мізерне, або взагалі відсутнє (2009 р. – 3 млн грн., 2010 – коштів не виділено; 2011 – 10,5 млн грн.).

Прийняття у 2011 р. Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних

біоресурсів» продемонструвало зацікавленість держави у розвитку цієї галузі національної економіки. У ст. 53 Закону зазначаються основні вектори державної підтримки рибного господарства, серед яких: а) формування цінового і кредитного механізму з урахуванням специфіки рибного господарства як галузі з уповільненим обігом капіталу та низькою нормою прибутку; б) сприяння будівництву та модернізації підприємств рибного господарства шляхом включення до планів державного замовлення рибницьких заводів (риборозплідників) із вирощування цінних видів риби для зариблення рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) загальнодержавного значення; в) визнання суб'єктів рибогосподарського комплексу, діяльність яких пов'язана з промисловим виловом водних біоресурсів на водних об'єктах загальнодержавного значення, розведенням, вирощуванням та переробкою власної продукції, товаровиробниками сільськогосподарської продукції [24].

Логічним розвитком нормотворчої активності і свого роду «підтвердженням намірів» стало прийняття у 2011 р. Державної цільової економічної програми розвитку рибного господарства на 2012–2016 рр., затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1245 [25]. Відповідно до її положень проблеми рибного господарства мають бути вирішені, у тому числі, шляхом «формування і утримання селекційно-племінної бази для підвищення якості об'єктів аквакультури» [25].

Однак уже у 2012 р. бюджетна програма «Селекція у рибному господарстві» втрачає свою самостійність та об'єднується з програмою «Відтворення водних біоресурсів у внутрішніх водоймах та Азово-Чорноморському басейні». При цьому новий Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів щодо селекції у рибному господарстві та відтворення водних біоресурсів у внутрішніх водоймах та Азово-Чорноморському басейні, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29.02.2012 р. № 206 [26], встановлює, що бюджетні кошти за напрямом селекції у рибному господарстві надаються все одно за правилами Порядку 2007 р. Отже, незважаючи на об'єднання та втрату самостійності програмою по селекції в рибному господарстві, з 2012 р. механізм і умови підтримки не змінилися.

Знаковою подією стало прийняття у 2012 р. Закону України «Про аквакультуру», який нарешті врегулював селекційно-племінні відносини у рибному господарстві на рівні закону, встановив законодавче забезпечення державної підтримки цієї галузі. У ст. 22 Закону серед напрямів державної підтримки у сфері аквакультури передбачено «розвиток та фінансування селекційно-племінної роботи, включаючи створення і підтримання суб'єктів племінної справи у рибництві, маточних стад та генофондних колекцій об'єктів аквакультури» [27].

Проте, незважаючи на ці позитивні нормотворчі зрушення, спад державної підтримки неухильний: фінансування програми різко скорочується аж до повного припинення: 2012 р. – 54,08 млн грн. (на спільну програму); 2013 р. – 13 млн грн.; 2014–2016 рр. – коштів не виділено. Лише у 2017 р. фінансування програми відновлене: на спільну програму виділено 40 млн грн (з них на селекцію – лише 7 млн грн.). Проте це поживлення підтримки було епізодичне, адже у 2018 р. на спільну програму було спрямовано лише 10,53 млн грн. При цьому відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 р. «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству аграрної політики та продовольства на 2018 р.» відбулося зменшення обсягу видатків розвитку за програмою «Селекція у рибному господарстві та відтворення водних біоресурсів у внутрішніх водоймах та Азово-Чорноморському басейні» на суму 10530,7 тис. грн. [28]. Отже,

ми маємо ситуацію, типову для вітчизняного правового регулювання державної підтримки сільського господарства: законодавство є, а фінансування немає.

Висновки. Підбиваючи підсумки проведеного дослідження, можна вказати на деякі особливості правового регулювання державної підтримки селекції у рибицтві. Так, становлення законодавства у цій сфері відбувалося подібно до законодавства щодо підтримки селекції у рослинництві, насінництва і розсадництва, племінної справи у тваринництві. При цьому варто зазначити, що правове регулювання підтримки селекції у рибицтві було більш стабільним, менше зазнавало змін, що робило умови надання такої підтримки передбачуваними та прогнозованими. Виділення трьох етапів розвитку правового регулювання державної підтримки селекції у рибицтві – перехідний (поч. 90-х років ХХ ст. – 2001), етап активної підтримки (2002–2008), етап спаду підтримки (2009–2018) – здійснено нами за урахуванням двох основних критеріїв: якісні зміни правових засад та фактичний стан надання підтримки, що полягає, насамперед, у фінансуванні програм підтримки.

Аналіз сучасного стану законодавства у сфері державної підтримки селекції у рибицтві дає змогу сформулювати деякі висновки. По-перше, нині існує мінімально достатня нормативно-правова основа для надання підтримки селекції у рибицтві: чинні Закон України «Про аквакультуру» та Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для проведення селекції у рибному господарстві, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2007 р. № 352. По-друге, механізм пропонованої підтримки не є характерним для сучасних програм підтримки сільського господарства. Це пояснюється тим, що Порядок 2007 р. за останні п'ять років «працював» лише один раз, тому його зміст ще не осучаснений на кшталт порядків інших бюджетних програм. Так, він спрямований на підтримку, яка надається виконавцям – обраним за конкурсом суб'єктам, які мають виконати у наступному році затверджений для них план заходів селекційно-племінних робіт у рибицтві. Нині такий підхід нехарактерний для державної підтримки сільського господарства, яка надмірно захоплюється компенсацією здійснених витрат постфактум. Натомість позиція держави, закріплена у Порядку 2007 р., є більш відповідальною, передбачає більш тісну взаємодію із суб'єктами селекційно-племінної справи, поєднує публічні та приватні інтереси, має ознаки підтримки-замовлення. Удосконалення порядку реалізації програми селекції у рибицтві має відбуватися у напрямі залучення суб'єктів товарної аквакультури до формування плану заходів селекційно-племінної роботи у рибицтві. Це дасть змогу максимально врахувати потреби виробників продукції під час підтримки суб'єктів селекційно-племінної справи, що, своєю чергою, посилить ефективність підтримки та її адресність.

Список використаної літератури:

1. Шовкун Ю.В. Правове регулювання рибицтва в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 20 с.
2. Про затвердження Порядку присвоєння відповідного статусу суб'єктам племінної справи у тваринництві та Технологічних вимог до проведення селекційно-племінної роботи в галузі бджільництва: наказ Мінагрополітики від 19.06.2015 р. № 234. Офіційний вісник України. 2015. № 60. Стр. 99. Ст. 1985.
3. Андрущенко А.І., Алімов С.І. Ставове рибицтво: Підручник. Київ: НАУ, 2008. 637 с.
4. Вдовенко Н.М. Державне регулювання розвитку аквакультури в Україні: монографія. Київ: Кондор-Видавництво, 2013. 464 с.
5. Гребенюк М. Правове регулювання аквакультури як складової системи забезпечення продовольчої безпеки. Підприємництво, господарство і право. 2012. № 10. С. 48–51.
6. Григор'єва Т.В. Правове регулювання використання й охорони водних живих ресурсів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2005. 19 с.
7. Єрмоленко В. Сільськогосподарська продукція як аграрно-правова категорія. Підприємництво, господарство і право. 2006. № 6. С. 58–61.
8. Марченко С.І. Особливості правового регулювання рибного господарства в Україні. Науковий вісник НУБіП України. 2016. Вип. 243. С. 85–93.
9. Статівка А.М. Сільське господарство України та його інтеграція в міжнародні сільськогосподарські організації: проблемні питання. Право України. 2003. № 4. С. 42–45.
10. Худавердова К.О. Правове регулювання використання та охорони водних ресурсів у сільському господарстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2014. 19 с.
11. Шовкун Ю.В. Генезис законодавства у сфері рибицтва. Науковий вісник НУБіП України. 2014. Вип. 197. Ч. 3. С. 80–89.
12. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15.12.1993 р. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 2. Ст. 7.
13. Про затвердження Порядку використання коштів Державного бюджету України на виконання програми «Селекція в рибицтві на 2001 - 2005 роки»: наказ Міністерства аграрної політики України та Міністерства фінансів України від 21.05.2001 р. № 135/245. Офіційний вісник України. 2001. № 25. С. 64. Ст. 1122.
14. Про затвердження Порядку використання коштів Державного бюджету України на проведення робіт із селекції в рибному господарстві у 2002 році: Наказ Міністерства аграрної політики України та Міністерства фінансів України від 27.02.2002 р. № 64/143. Офіційний вісник України. 2002. № 12. С. 279. Ст. 634.
15. Про затвердження Порядку використання коштів Державного бюджету України на проведення робіт із селекції в рибному господарстві : наказ Міністерства аграрної політики України та Міністерства фінансів України від 04.06.2003 р. № 158/386. Офіційний вісник України. 2003. № 26. С. 320. Ст. 1302 (втратив чинність).
16. Про затвердження Порядку використання коштів, що передбачені у державному бюджеті для проведення заходів, пов'язаних із селекцією в рибному господарстві: постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.2005 р. № 1239. Офіційний вісник України. 2005. № 52. С. 339. Ст. 3282.
17. Про використання у 2006 році коштів державного бюджету для проведення заходів, пов'язаних із селекцією в рибному господарстві: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.03.2006 р. № 254. Офіційний вісник України. 2006. № 10. С. 217. Ст. 625.
18. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них: Закон України від 06.02.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 15. Ст. 107.
19. Про Загальнодержавну програму селекції у тваринництві на період до 2010 року: Закон України від 19.02.2004 р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 23. Ст. 319.
20. Про Загальнодержавну програму розвитку рибного господарства України на період до 2010 р.: Закон України від 19.02.2004 р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 22. Ст. 313.
21. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для проведення селекції у рибному господарстві: постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2007 р. № 352. Офіційний вісник України. 2007. № 16. С. 78. Ст. 624.
22. Постанова Харківського окружного адміністративного суду від 27 квітня 2011 р. у справі № 2-а- 646/11/2070. URL:

<http://reyestr.court.gov.ua/Review/15529798> (дата звернення: 02.11.2018 р.)

23. Про затвердження Плану заходів на проведення селекційно-племінної роботи у рибництві на 2007 рік за бюджетною програмою КПКВК 2804080 «Селекція у рибному господарстві»: наказ Мінагрополітики від 28.03.2007 р. № 221. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/v0221555-07/sp:max20?sp=:max20&lang=uk> (дата звернення: 02.11.2018 р.)

24. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів: Закон України від 08.07.2011 р. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 17. Ст. 155.

25. Про затвердження Державної цільової економічної програми розвитку рибного господарства на 2012–2016 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1245. Офіційний вісник України. 2011. № 95. С. 70. Ст. 3455.

26. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів щодо селекції у рибному господарстві та відтворення водних біоресурсів у внутрішніх водоймах та Азово-Чорноморському басейні: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.02.2012 р. № 206. Офіційний вісник України. 2012. № 20. С. 87. Ст. 765.

27. Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 р. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 43. Ст. 616.

28. Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству аграрної політики та продовольства на 2018 рік: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 р. № 562-р. Урядовий кур'єр. 2018. № 162.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Григор'єва Христина Антонівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права Національного університету «Одеська юридична академія»

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Hryhorieva Khrystyna Antonivna – Candidate of Law Sciences, Associate Professor of the Department of Agricultural, Land and Environmental Law National University "Odessa Law Academy"

gergina8888@gmail.com